

Till
Länsstyrelsen i Stockholms län
Box 22067
104 22 Stockholm

Anhållan om föreläggande att söka tillstånd för vattenverksamhet beträffande stabilisering av strandkanten vid Söder Mälarstrand

Heleneborgs båtklubb anhåller om att Länsstyrelsen i Stockholms län förelägger Trafikkontoret i Stockholms kommun att söka tillstånd för tidigare anmäld vattenverksamhet vid Söder Mälarstrand, Ist:s beteckning 535-15642-2015.

Motivering som följer.

Bakgrund

Trafikkontoret i Stockholm gjorde 2015-05-07 en anmälan om vattenverksamhet vid Söder Mälarstrand för att stabilisera strandkanten i samband med byggande av cykelbana. Enligt anmälan skulle man på sträckan mellan Reimersholmsbron och Långholmsbron samt på en sträcka av ca 25 m öster om Påsundsbron stabilisera med KC-pelare, medan man avsåg att installera permanent spont på sträckorna mellan Långholmsbron och Västerbron samt mellan Västerbron och Påsundsbron.

2018-02-20 har Trafikkontoret hos Stadsbyggnadskontoret ansökt om bygg- och marklov för åtgärderna och för anläggande av cykelbanan (dnr 2018-02671 och 2018-02676). Av bygg- och marklovsansökningarna framgår att avsikten är att sponta hela sträckan, dvs. även på de sträckor som man i anmälan sagt ska stabiliseras med KC-pelare. Situationsplaner tillhörande ansökningarna bifogas.

Enligt anmälan om vattenverksamhet 2015-05-07 skulle stabilitetsåtgärderna medföra att två bryggor på sammanlagt 662 m² rivs. Men enligt bygg- och marklovsansökningarna kommer även bryggorna väster om Långholmsbron att rivas då man avser att sponta hela vägen. Sammanlagt blir det alltså ca 1000 m² bryggor som kommer att rivas.

Tillståndsplikt för vattenverksamhet om betydande allmänna och enskilda intressen

Som huvudregel gäller tillståndsplikt för vattenverksamheter enligt 11 kap. 9 § miljöbalken. För de vattenverksamheter som kan anmälas till tillsynsmyndigheten enligt 11 kap 9 § a miljöbalken finns det i 19 § förordning (1998:1388) om vattenverksamhet en lista på vilka olika typer av vattenverksamheter som kan anmälas.

Bedömningen av hur miljö- och naturförhållandena (och andra allmänna intressen) samt enskilda intressen i det berörda vattenområdet påverkas av det tänkta projektet avgör om åtgärden ska tillståndsprövas eller anmälas. Enskilda intressen och civilrättsliga frågor

behandlas inte i anmälningsärenden. Om parterna inte kommer överens kan ärendet inte hanteras som en anmälan utan kräver istället ett tillstånd.

När en ändring av en tidigare anmäld verksamhet görs ska en samlad bedömning av hela verksamheten göras för att hela verksamhetens miljöpåverkan ska kunna beaktas.

Förstärkningsåtgärderna berör enskilda intressen

Den anmälda vattenverksamheten vid Pålsundet medför att de befintliga bryggorna helt tas bort, vilket framgår av handlingarna i anmälningsärendet. Heleneborgs båtklubb och hamnverksamheten har funnits sedan 1919 och sedan 1960-talet har båtklubben ett nyttjanderättsavtal med Stockholms stad gällande hamnanläggning för förtöjning av fritidsbåtar (avtalet bifogas). Båtklubben är också ägare till de bryggor som avses rivas. Om och hur nya bryggor ska uppföras är inte klarlagt och kommer i så fall att kräva både tillstånd för vattenverksamhet och bygglov.

Heleneborgs båtklubb är alltså starkt berörd av vattenverksamheten men har inte hört av vare sig Trafikkontoret eller Länsstyrelsen i samband med anmälan om vattenverksamhet. Någon överenskommelse kring den rättsliga hanteringen av nyttjanderättsavtalet eller båtklubbens bryggor i samband med vattenverksamheten finns inte.

Heleneborgs båtklubb anhåller därför om att Länsstyrelsen förelägger Trafikkontoret att söka tillstånd för vattenverksamhet för åtgärderna så att klubbens intressen kan hanteras i tillståndsärendet.

Förstärkningsåtgärderna berör betydande allmänna intressen

Pålsundet med båthamnen och de gamla träbåtarna har ett stort kulturhistoriskt värde, är av stort allmänt intresse och en turistattraktion. Pålsundsparken har ett kulturhistoriskt värde som anlagd park på 1940-talet enligt den s.k. Stockholmsmodellen. Strandpromenaden har ett stort allmänt värde med naturlig strandmiljö och med Pålsundet i blickfånget.

Enligt anmälan om vattenverksamhet och bygg- och marklovsansökningarna ska strandkanten vid Pålsundet förstärkas med spontning vilket innebär att alla träden längs den södra sidan av kanalen tas ner och de mjuka strandlinjerna linjerna ersätts med stödmurar och nyplantering. Pålsundsparken avses grävas upp och återställas med ny gestaltning.

I *Stockholms Parkplan för Södermalm* från 2009 sägs att ”De naturliga stränderna är en ovärderlig tillgång för staden och dess invånare och besökare” och beträffande Pålsundsparken sägs att ”Den långsmala parken är med sitt strandnära läge och rika vegetation en viktig spridningskorridor.” Enligt *Stockholms Parkprogram* har Pålsundsparken kulturhistoriskt värde.

Under 2017 genomförde Trafikkontoret en remiss om förstärkningsåtgärderna med bl.a. remissvar från Miljöförvaltningen och Skönhetsrådet. I Skönhetsrådets yttrande 2017-08-21 avstyrks åtgärderna med motiveringen att

”Skönhetsrådet anser att förslaget innebär en oacceptabel förändring av strandmiljön längs Pålsundet. Kanalen utgör med sin gröna och lummiga karaktär en i Stockholm alldeles unik vattenmiljö som staden bör göra allt för att bevara. En förändring som innebär nedtagande av samtliga träd samt nya element som stödmurar kan inte accepteras utan att frågan utretts grundligare än vad som det bifogade materialet från trafikkontoret visar.” – ”I avvaktan

på utredningsmaterialet står Skönhetsrådet fast vid att strandstråket vid Pålsundet har så höga stadsmiljövärden att den inte ska förstöras.”

I Miljöförvaltningens yttrande 2017-08-30 sägs bl.a. att

”MHN anser att ett återställande även bör omfatta åtgärder som syftar till att upprätthålla och värna områdets nuvarande ekologiska värden. Det utförande som till stor del föreslås för strandzonen i form av en krönbalk i betong som möter vattnet är en förändring som skapar en steril miljö jämfört med nuvarande strand. Trots att stora delar av stranden idag präglas av småbåtsklubbens verksamhet, finns det enligt nämnden ekologiska värden i strandzonen. I strandlinjen som huvudsakligen består av erosionskydd i form av stenar ryms vegetation (bl a trädrötter), vilka utgör skydd och livsutrymmen för både vatten- och marklevande organismer.” – ”MHN anser det oklart om behovet av klimatanpassning beaktats i samband med föreslagna förstärkningsåtgärder. Åtgärder för att förebygga negativa effekter av framtida klimatförändringar med bl a ökad nederbörd och därmed risk för ras bör ingå i projektet. Eftersom det inte är hårdgjorda ytor idag så sker det också en viss rening av avrinnande vatten. Att värden för flora och fauna finns i det aktuella strandområdet stöds av den inventering av stränder som staden genomfört 2010, med en inriktning på naturvärden och tillgänglighet. Pålsundet utgör även en del i stadens övergripande gröna och blåa ekologiska infrastruktur som spridningszon.”

Heleneborgs båtklubb anser att vattenverksamheten i form av förstärkningsåtgärderna har en betydande påverkan på allmänna intressen vilket framgår av stadens egna dokument. Vattenverksamheten kan därmed inte hanteras som ett anmälningsärende utan ska tillståndsprövas för att samtliga frågor ur ett allmänt intresse ska kunna utredas och konsekvensbedömas innan beslut fattas.

Ändring av vattenverksamheten

Den tidigare anmälda vattenverksamheten har enligt bygg- och marklovsansökningarna ändrats väsentligt och därför ska en ny prövning av hela verksamheten ske och enligt ovan ska detta ske i en tillståndsansökan.

Det bör också tilläggas att av situationsplanerna till bygg- och marklovsansökningarna framgår tydligt att strandlinjen ändras med antingen urschaktning eller uppfyllnad kring en rak linje med spont. Ytan på denna förändring är inte angiven varken i ansökan eller länsstyrelsens beslut och det är inte helt klarlagt om denna förändring är uppmärksammat av länsstyrelsen. En yta som överstiger 500 kvm är tillståndspliktig och den sammanlagda ytan för förstärkningsåtgärderna ska anges i en anmälan eller tillståndsansökan.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis anholder Heleneborgs båtklubb om att Länsstyrelsen förelägger Trafikkontoret i Stockholms kommun att söka tillstånd för den vattenverksamhet beträffande stabilisering av strandkanten vid Söder Mälarstrand som man tidigare anmält och med de förändringar som framgår av bygg- och marklovsansökningarna. Motiveringen till detta är:

- Vattenverksamheten påverkar enskilda intressen i form av Heleneborgs båtklubbs verksamhet med nyttjanderättsavtal och bryggor.

- Vattenverksamheten påverkar miljö- och naturförhållandena av stort allmänt intresse.
- Vattenverksamheten har ändrats i förhållande till anmälan och det är inte klarlagt i anmälan hur stort område som berörs av åtgärderna.

Stockholm den

För Heleneborgs Båtklubb

.....
Stefan Wendin

(Ordförande)

Bilagor: Nyttjanderättsavtal och två situationsplaner tillhörande bygg- och marklovsansökningar